

Framväxt av partnering

av Bengt-Åke Wennberg

Det har i en mängd försök, även med mycket små barn, visats att om en part tar hela behållningen i ett samspel – om förhållandena medger att detta är möjligt – så känns detta onaturligt och väcker ilska hos de som blir utan. Det är således inte ok att någon ”tar allt”. Här skiljer sig människobarn från apor. Denna i den mänskliga naturen inbyggda strävan att ”dela på bytet” verkar ha främjat artens överlevnad och verkar också vara skälet till att mänskligheten skaffat sig en särställning bland djuren.

Rättviseregler och sådana ömsesidiga rättigheter som ansetts vara hållbart lämpliga i mänskliga samspel har deklarerats om och om igen genom historien. Hur dessa principer skall tillämpas i en specifik situation är emellertid varken självklart eller förutbestämt trots dessa abstrakta deklARATIONER. Varje situation har unika förutsättningar och de individer som engagerar sig i samspelet är unika. Skeendet i en enskild samspelessituation är därför aldrig helt förutsägbart. Parterna kan av olika skäl avvika från principerna. Det finns därför i alla

interaktioner ett inslag av förväntad oförutsägbarhet – det vill säga komplexitet. Denna osäkerhet måste lösas genom samtal – utvecklande samtal.

Trygghet och förutsägbarhet i ett samspel uppstår genom att deltagarna litar på att var och en har förmåga att ta ställning till vilka uttalande eller uttalade principer som bör gälla ”här och nu”. De abstrakta och generella rättvisepinciperna måste således ”översättas” in i den speciella situationen. De blir därför olika, och uppfattas olika, för varje gång utifrån de förutsättningar som gäller. Därmed kommer de också att ändras och utvecklas genom de erfarenheter deltagarna får av samspelet.

Detta översättningsarbete kräver övning och erfarenhet. Fronesis, det vill säga handlingskloket, erövrar man som en konsekvens av en med tiden ökad praktisk förmåga att tillämpa och lära sig att skapa allt mer hållbara och konstruktiva principer.

Vid ett fåtal tillfällen kan sådana hållbara principer för framtida samverkan negligeras. Samspelet kan då utformas utan hänsyn till varandra. De ”andra” kommer då att ses som ”icke-personer”. Många diktatoriska enväldshärskare och en del ideologier har haft denna inställning.

Vanligen uppträder dock situationer där deltagarna förväntas samarbeta både i nutid och framtid. Det kan då röra sig om samverkan mellan grupper, enheter, avdelningar etc. i en verksamhet eller som i våra dagar mellan tjänsteleverantör och kund. I vår tid blir dessa situationer allt flera. Därför är partnering det bästa och mest effektiva alternativet i de fall då samarbetet inte tvångsmässigt kan dirigeras fram.